

Urdu Hjelpemark – Nivå III

Avansert grammatikk, sammensatte verb og kulturkunnskap | LK20

Sammensatte verb

Verbkombinasjoner

Urdu bruker ofte to verb sammen:

- kha lena – spise opp (fullføre)
- likh dena – skrive for noen
- so jana – sovne (plutselig)
- bol uthna – bryte ut i tale
- padh lena – lese ferdig

Vanlige hjelpe-verb

- lena – for seg selv
- dena – for andre
- jana – fullføre, bevegelse
- parna – plutselig, ufrivillig
- rakhna – vedvarende
- uthna – plutselig start

Komplekse konstruksjoner

Kondisjonalformer

- Realis: verbrot + e/en + to
- agar voh ae to = Hvis han kommer
- Irrealis: verbrot + ta/ti/te + to
- agar main amir hota = Hvis jeg var rik

Relativsetninger

- Bruker jo...vo (som...den)
- jo larka parhta hai vo hoshiyar hai
- = Gutten som leser er smart
- jahan...vahan (hvor...der)

Passivkonstruksjoner

- Bruker jana som hjelpeverb
- yeh kam kiya jata hai
- = Dette arbeidet blir gjort
- khat likha gaya = Brevet ble skrevet

Indirekte tale

- Bruker ke (at)
- us ne kaha ke voh aega
- = Han sa at han ville komme

Avanserte konjunksjoner

- kyunke – fordi
- isliye – derfor
- jab...tab – når...da
- agar...to – hvis...da
- halanke – selv om
- take – så at
- jab tak – inntil
- jaise...vaise – som...så

Diskursmarkører

Tekstbinding

- sabse pehle – først og fremst
- dusre – for det andre
- is ke ilava – i tillegg
- dusri taraf – på den andre siden
- is ke bavajud – til tross for dette
- natije men – som resultat
- akhir kar – til slutt
- khulase men – i sammendrag

Argumentasjon

- mislan – for eksempel
- yaqinan – sikkert
- be shak – uten tvil
- shayad – kanskje
- zarur – definitivt
- meri rai men – etter min mening
- malum hota hai – det virker som

Idiomer og ordtak

Vanlige idiomer

- hath dhona
Vaske hendene (gi opp)
- ankhen band karke
Med lukkede øyne (blindt)
- dil ka saaf
Rent hjerte (ærlig)
- sir par savari hona
Ride på hodet (være masete)
- muh men pani ana
Vann i munnen (fristet)

Ordtak

- dost musibat men pehchana jata hai
En venn kjenner man i nød
- bohtan ka ghar nahi hota
Løgner har ikke ben å stå på
- subah ka bhula sham ko vapas ata hai
Den som går vill om morgenen kommer tilbake om kvelden

Formell stil

Formelle uttrykk

- mere khyal se – etter min mening
- vazeh hai ke – det er klart at
- haqiqat men – faktisk
- aam tor par – generelt
- khas tor par – spesielt
- yeh zaroori hai – dette er nødvendig

Akademisk språk

- mutala – studie
- tehqiq – forskning

- natija – konklusjon
- dalil – bevis
- bhas – diskusjon

Kulturkunnskap avansert**Historie**

- Indussivilisasjonen (2600-1900 f.Kr.)
- Mughal-riket (1526-1857)
 - Akbar den store
 - Shah Jahan – Taj Mahal
 - Persisk/urdu kulturell blomstring
- Britisk koloniherrdømme
- Partition 1947
 - Deling India/Pakistan
 - Massemigrasjon
 - Muhammad Ali Jinnah
- Bangladesh – Tidligere Øst-Pakistan (1971)

Mughal-arven

- Taj Mahal (Agra, India)
- Rødt fort (Delhi, India)
- Badshahi-moskeen (Lahore)
- Shalimar-hagene (Lahore)

- Mughal-kunst og arkitektur
- Urdu utviklet seg under Mughal
- Persisk innflytelse på språk

Islam i Pakistan

- 96% muslimer (hovedsakelig sunni)
- Offisiell islamsk republik
- Sufisme – mystisk tradisjon
- Data Ganj Bakhsh (Lahore)
- Islamsk lov (Sharia) integrert

Moderne Pakistan

- Atomvåpenmakt
- Parlamentarisk demokrati
- Tekstilindustri viktig
- Utfordringer: utdanning, fattigdom
- Ung befolkning
- IT-sektor voksende

Litteratur og kunst**Urdu-poesi**

- Mirza Ghalib – klassisk poet
- Allama Iqbal – nasjonalpoet
- Faiz Ahmed Faiz – revolusjonær poet
- Ghazal – poetisk form
- Nazm – fri poesi
- Mushaira – poetisk sammenkomst

Prosa

- Saadat Hasan Manto – kortprosa
- Ismat Chughtai – feminist forfatter
- Ibn-e-Safi – thrillere

Musikk

- Qawwali – Sufi andaktsmusikk
- Nusrat Fateh Ali Khan
- Ghazal – klassisk sang
- Filmi – filmsanger
- Folk – regionale tradisjoner

Mat og tradisjoner

Typiske retter

- biryani – krydret ris med kjøtt
- nihari – langkokt kjøttstuing
- haleem – hvete og kjøtt
- seekh kebab – grillet kjøtt
- chapli kebab – Peshawar-stil
- karahi – wok-rett
- dal – linsegryte
- paratha – flakete flatbrød
- gulab jamun – søt dessert
- kheer – rispudding

Drikke

- chai – krydret te (nasjonaldrikk)
- lassi – yoghurt-drikk
- sugarcane juice – sukkerrørsaft
- qahwa – grønn te (kashmir)

Matkultur

- Måltider er sosiale begivenheter
- Gjestfrihet svært viktig
- Iftar – fastenbrudd i ramadan
- Dastarkhan – duk på gulv
- Høyre hånd for spising

Festdager

- Eid ul-Fitr
 - Etter ramadan
 - Tre dager fest
 - Eidi (gaver til barn)
- Eid ul-Adha
 - Offerfesten
 - Qurbani (dyreofring)
 - Dele kjøtt med fattige
- Shab-e-Barat – tilgivelsesnatt
- Milad-un-Nabi – profetens fødselsdag
- Basant – vårfestival (drageflyving)

Sosiale normer

Familie

- Storfamilie (joint family) tradisjonelt
- Respekt for eldre essensielt

- Forældres mening verdsettes
- Søsken viktige
- Arrangerte ekteskap vanlig

Klesdrakt

- Shalwar kameez – nasjonal drakt
- Dupatta – sjal for kvinner
- Kurta – lang skjorte
- Sherwani – formell manneklær
- Tradisjonell drakt fortsatt populær

Bryllupskultur

- Flere dagers seremonier
- Mehndi – hennafest
- Barat – brudgommens prosesjon
- Walima – resepsjon
- Stor familiebegivenhet
- Dåd (medgift) tradisjonelt

Høflighet

- Adab – respektfull hilsen
- Salam – religiøs hilsen
- Bruk høflig form (ap)
- Eldste respekteres
- Ji – høflighetsmarkør
- Unngå direkte konfrontasjon

Urdu i verden

Språkets utbredelse

- Ca. 70 mill. morsmålstalende
- 170 mill. andrekspråkstalende
- Offisielt i Pakistan
- Anerkjent i India (flere delstater)
- Diaspora i UK, USA, Gulfstatene

Hindi-Urdu kontinuum

- Talespråk svært like
- Forskjellige skriftsystemer
- Hindi mer Sanskrit-påvirket
- Urdu mer persisk/arabisk-påvirket
- Hindustani – felles basis
- Bollywood bruker begge

Eksamens tips – Nivå III

Fokusområder

- Mestre sammensatte verb
- Bygge sofistikerte setninger
- Bruke idiomer og ordtak naturlig
- Demonstrere dyp kulturell kunnskap
- Variere stil (formell/uformell)
- Argumentere nyansert
- Vise litterær og historisk innsikt

Sjekkliste

- ☐ Riktig verbform (person/kjønn)
- ☐ Sammensatte verb brukt korrekt
- ☐ Komplekse setningsstrukturer
- ☐ Idiommer og ordtak
- ☐ Kulturelle referanser
- ☐ Varierte diskursmarkører
- ☐ Sofistikert ordforråd
- ☐ Tekstkoherens

Skrivetips

- Bruk varierte setningsstrukturer
- Inkluder kulturelle og historiske referanser
- Vis nyansert språkbruk
- Demonstrer litterær kjennskap
- Vær presis i grammatikk
- Vis språklig kreativitet
- Reflekter over Pakistan og urdu-kultur